

Betreft: bespiegelingen CGMV/predikantenvereniging op het praatpapier SKW

Datum: 28-02-2017

Van: Sijts de Bruine, Erik Pomp en Martin van Eerde

Inleiding

Op 8 februari 2017 hebben we met SKW gesproken over het praatstuk zoals dat door hen is opgesteld. Het praatstuk gaat in grote lijnen over de problematiek rond mobiliteit, over de rechtspositie van de predikant, over het creëren van een vangnet en over meer regionale samenwerking. De bespreking heeft wat ons betreft in een open sfeer en op constructieve wijze plaatsgevonden. Dit betekent het volgende voor PV/CGMV:

1. Met het bestuur van PV/CGMV zijn we in grote lijnen tevreden met dit "praatstuk". Het geeft in elk geval een kader waarbinnen de discussie zich kan gaan afspelen. Natuurlijk zijn er nuanceringsen aan te brengen, verduidelijkingen; tijdens de bijeenkomst is daarover ook al het e.e.a. gedeeld met elkaar.
2. Wij zijn als bestuur van de PV bereid (ook meerdere malen al aangegeven rechtstreeks en tijdens de bijeenkomst) dat wij graag bereid zijn mee te denken, mee te werken aan een oplossing rondom het mobiliteitsprobleem en alles wat daarbij komt kijken (vangnet, losmakingen, vastzittend beroepingswerk etc.).

Tegelijk zijn er ook wel wat bespiegelingen en nuanceringsen te maken op het praatstuk dat door SKW is opgesteld. We hopen dat één en ander eraan bijdraagt om vervolgstappen te kunnen gaan zetten.

De positie van PV/CGMV

Ook voor PV/CGMV zijn de mobiliteit en de toenemende problematiek tussen kerken en predikanten (waaronder situaties van losmaking) een belangrijk thema. Tijdens twee najaarsvergaderingen in de afgelopen jaren is dit nadrukkelijk aan de orde gesteld en besproken. Ook wij ervaren met regelmaat de onmacht dat PV/CGMV geen autoriteit heeft (terwijl we toch circa 300 predikanten vertegenwoordigen) om handelend te kunnen optreden. Voor kerken zijn wij geen formele partij die zich mag presenteren en laten horen op bijvoorbeeld de synode. Er wordt zelfs gediscussieerd of een brief van PV/CGMV wel ontvankelijk verklaard kan worden.

Wij herkennen ons overigens niet in het beeld dat we als PV/CGMV onvoldoende zichtbaar zouden zijn. We zijn op een heel aantal fronten actief en betrokken in diverse gremia die voor predikanten en daarmee ook voor de kerken van belang zijn. Ook in de (social) media proberen we daar steeds meer handen en voeten aan te geven. Ik denk dat de afgelopen jaren bewezen hebben dat we op heel veel terreinen samen opgetrokken zijn. Ik hoef alleen maar te refereren aan de doorontwikkeling van de materiële regelingen predikanten en in het bijzonder het proces rond de emeriteringsregeling. Ook rond dit onderwerp trekken we graag samen op.

Cijfers

De gepresenteerde cijfers in de notitie van SKW geven een beeld van de situatie rondom het beroepingswerk. Of er over 4 jaar een tekort aan predikanten bestaat werd door Sijtske van Delden bestreden. Als we dus een analyse gebruiken om daarop vervolgens te acteren is het wel van belang dat we een goede duiding hebben van de situatie. Ook door ons zijn bij de cijfers nog wat kanttekeningen geplaatst.

De cijfers kunnen nog wat meer genuanceerd worden, door te vermelden dat

- 31 beroepen zijn uitgebracht waarvan 14 op kandidaten en 17 op predikanten,
- aantal beroepen predikanten 21 waarvan 8 kandidaten en 13 predikanten,
- aangenomen beroepen 18 waarvan 8 aangenomen door kandidaten (incl. Yeong, 2017) en 10 door predikanten (Sijtske zal de cijfers nog exacter paraat hebben).

Deze cijfers kun je ook over de jaren 2007-2016 verder uitwerken; we zijn benieuwd naar het beeld dat dan gaat ontstaan.

Positie van de predikant

De visie zoals verwoord in de KO past wat ons betreft niet bij deze tijd. Tegelijk doet zich het probleem voor dat het kerkrecht en het huidige arbeidsrecht niet parallel lopen. Door de stroperigheid van de kerkelijke procedures zal alles wat vermeld staat onder de resterende bullets (pagina 4 stuk SKW) een discussie worden met alleen maar grote woorden. Dit zal veel energie kosten en naar onze inschatting niet tot een oplossing leiden binnen nu en 10 jaar. Deze discussie zal dus over een heel andere boeg gegooid moeten worden.

Wij hebben niet de indruk, gelet op de predikanten die wij spreken in het netwerk maar ook tijdens de najaarsvergaderingen, dat de predikant nog voelt wat er in de KO wordt verwoord. Volgens ons vraagt het een diepere doordenking waarom mensen ongelukkig zijn met de visie in de KO.

Het feit dat er voor predikanten al 15 à 20 jaar afspraken bestaan in een materiële regeling staat wat ons betreft los van de discussie of er sprake is van een arbeidsovereenkomst.

Kerkrechtelijk gezien is de predikant niet in dienst van de gemeente en dus geen werknemer. Hij is arbeidsrechtelijk aan te merken als ZZP'er, terwijl hij feitelijk op een werknemer lijkt. Deze rechtspositie is kwetsbaar, omdat hij vanwege bepalingen in de kerkorde wordt beperkt in zijn sociale mobiliteit en inkomensvergarig. Het is dus begrijpelijk dat veel vragen, kwesties en materiële regelingen duiden op een arbeidsovereenkomst en dat hier voor predikanten centraal afspraken over zijn gemaakt. Dit voorkomt de nodige willekeur. Daar zijn we als predikanten en kerken allemaal bij gebaat. Materiële regelingen bijten wat ons betreft dus niet met de visie die in de kerkorde staat. Waar het wel gaat bijten is, als de onafhankelijkheid van de predikant botst met de autonome positie van de kerken, waarbij ze elkaar in de houdgreep houden.

Intervisie: Naar onze inzichten doet vrijwel elke predikant aan een vorm van intervisie, supervisie of coaching. Dit gebeurt in veel gevallen op persoonlijke titel en vindt niet op classicaal niveau plaats. Er zijn intervisiegroepen die al jaren met elkaar optrekken. We herkennen ons niet in het beeld dat over intervisie geschetst wordt.

Hoewel de KO de taak van de predikant mooi verwoordt, vraagt dit toch om een gezamenlijke doordenking. Wat is er allemaal onder komen te vallen? Wat mag je dan verwachten van een predikant om te voorkomen dat hij het spreekwoordelijke schaap met vijf poten wordt?

Regionale samenwerking

Wij zijn zeker voorstander van een meer regionale samenwerking. Het is goed om hieraan te gaan werken. De kerken zijn echter in deze aan zet. Een predikant kan wel willen, maar wanneer kerken daar huiverig voor zijn vanuit onbekendheid of onwetendheid gebeurt er niets! Om dit te veranderen is er werk aan de winkel voor SKW en PV/CGMV. Daarnaast zijn wij van mening dat we de ambities niet te groot moeten maken, want het kerkverband komt in deze op korte termijn niet in actie (KO/Synode).

Wij denken dat er een landelijk orgaan moet komen dat regionaal toeziet op voorwaarden, functioneren, goede taakafbakening, bewaking van de kaders, mobiliteit etc. Je detacheert bij wijze van spreken vanuit een vastgestelde regio, predikanten naar één of meer gemeenten. Wij denken dat dit een betere oplossing is, dan deze taak onder te

brengen bij de classisraad. De classisraad beschikt naar onze mening niet over de gewenste competenties en vaardigheden om hier goed uitvoering aan te geven. Daarbij vragen wij ons af of de kaders waarbinnen de classisraad moet opereren (kerkrechtelijk gezien) passen bij het orgaan dat hiermee aan de slag moet.

Daarnaast is van belang om te onderzoeken of de predikant op basis van een arbeidsovereenkomst aan de slag kan.

Losmaking

We onderschrijven wat over dit punt geschreven wordt door SKW. We denken dat bij losmaking de financiële kant door de bank genomen in overeenstemming met maatschappelijke normen wordt geregeld. Toch zit er ook een kant aan die wat minder bekend is en die net even anders uitwerkt voor predikanten dan bij een doorsnee werknemer of burger.

Gelet op de ervaring die wij als PV/CGMV hebben in het bijstaan van predikanten zien we met enige regelmaat dat er na een losmaking een woningproblematiek achteraan komt. Losgemaakte predikanten kunnen over het algemeen nog een poos in de pastorie blijven wonen, maar na verloop van tijd moet er wel naar andere woonruimte omgekeken worden. Door de onzekere situatie is het lastig voor losgemaakte predikanten om een hypotheek te krijgen of in aanmerking te komen voor een normale huurwoning. Daarnaast voldoen ze ook lang niet altijd aan de inkomensdrempel van de particuliere verhuur.

Verder worden er door predikanten die losgemaakt worden behoorlijke juridische kosten gemaakt die door de predikant zelf opgebracht moeten worden. Bijna alle predikanten overstijgen bij CGMV ruim de 50 uur gratis dienstverlening binnen het lidmaatschap. Dit neemt snel 8 keer zoveel tijd in beslag als een ontslag van een werknemer. De processen rondom losmaking moeten uiteraard zeer zorgvuldig gebeuren, maar zijn uitermate stroperig met alle gevolgen van dien voor de predikant.

Vangnet

Zoals we tijdens het overleg op 8 februari hebben aangegeven, is het naar ons idee goed om een andere term te bedenken voor vangnet. Dit suggereert dat het een uiterst redmiddel is. Wij willen het graag wat positiever insteken.

Wij beogen een soort intermediair/dienstenmaatschap dat beschikt over middelen uit de kerken om kandidaat-predikanten te bemiddelen naar een gemeente en om een stuk begeleiding te bieden. Daarnaast beschikken ze over middelen om predikanten die losgemaakt zijn (of dreigen losgemaakt te worden) vroegtijdig te helpen en te begeleiden. Het kan dan gaan om begeleiding bij herplaatsing of om (om)scholing, loopbaanbegeleiding, outplacement naar ander werk etc.

Kerken of predikanten die door gemis aan mobiliteit aan elkaar vastzitten kunnen dit inkopen bij deze intermediair.

Verder zijn we er voorstander van dat er iets wordt gecreëerd voor de meest schrijnende situaties. De vraag is echter ook of de kerken nog bereid zijn een hoger quotum af te dragen.

Los van het feit dat we niet weten waar het SKW dan precies aan denkt zullen wij hierin terughoudend zijn. De predikant is in lastige situaties bijna altijd degene die aan het kortste eind trekt. Een gemeente of een kerkenraad ga je niet verplaatsen. Om de predikant dan mee te laten betalen aan een vangnet gaat ver.

Conclusie

1. Zowel predikanten als kerken mogen meer lef tonen en moeten uit hun comfortzone komen.
2. Het is een gezamenlijk probleem van predikanten en kerken. Het is belangrijk dat zowel de predikant als de kerken zich eigenaar voelen van het probleem. De predikant neemt daarin wel een hele kwetsbare positie in.